

Komentari Zelene akcije na Nacrt prijedloga Zakona o gospodarenju otpadom Republike Hrvatske (prosinac 2020.)

GENERALNI OSVRT:

Novi Zakon o otpadu za naredno desetljeće prilika je da se Hrvatska napokon pomakne s europskog dna u neodrživom gospodarenju otpadom. Međutim, ovaj prijedlog Zakona, uz minimum mjera iz EU Direktiva, održava na životu brojne neprihvatljive prakse i potiče sustav protivan javnom interesu i zaštiti okoliša.

Osim što ne donosi dovoljno mjera za unaprjeđenje sustava, prijedlog Zakona degradira i pojedine postojeće pozitivne odredbe. Primjerice, cilj recikliranja od 60 posto do 2022. godine, koji je propisan važećim Planom gospodarenja otpadom (2017.-2022.), zamjenjuje se slabijim ciljem od 55 posto do 2025. godine. Ovakvo derogiranje ciljeva nikako nema svrhu poboljšanja sustava i zaštite okoliša.

Jedan od ključnih nedostataka prijedloga Zakona je da uporaba otpada, poput spaljivanja u cementarama, po novom ne treba biti definirana prostornim planom, iako lokacije postrojenja mogu imati značajan utjecaj na kvalitetu života građana. Ukidanje obaveze definiranja prostornim planom neprihvatljiv je pokušaj gušenja glasa građana kojima treba biti omogućena rasprava o obradi otpada u njihovom okruženju.

Višestruko je problematično i da se ponovo nameće obaveza gradovima i općinama da miješani otpad predaju u regionalne centre, umjesto ekološki prihvatljive obrade u vlastitim postrojenjima. Centri to skupo naplaćuju nakon čega su gradovi prisiljeni dizati račune građanima. To se već dešava na području Istre i Primorsko-goranske županije gdje su izgrađeni prvi centri, a ovim prijedlogom Zakona potvrđuje se kao praksa i za ostatak Hrvatske. Centri za gospodarenje otpadom (centiri za smeće) štete okolišu i društvu u cjelini te omogućuju neučinkovito, neisplativo i okolišno štetno spaljivanje otpada, koje se ovim prijedlogom Zakona ne zabranjuje, već itekako aktualizira, što je jako loše.

U prijedlog novog Zakona prenose se tek minimalni zahtjevi EU direktiva, bez većih i potrebnih ambicija koje pokazuju odgovornije zemlje poput Slovenije, Irske, Francuske i Austrije. Dobar primjer su mjere za smanjenje jednokratne plastike. One se svode na zabranu određenih proizvoda, dok za ostale nisu propisani ciljevi smanjenja, kao što je to u Direktivi. Ne zabranjuju se najtanje jednokratne plastične vrećice koje su jedan od najvećih zagađivača, a mjere proširene odgovornosti proizvođača nisu dovoljne. Upitno je i ispunjenje minimalnih ciljeva s obzirom na dosadašnju praksu nepridržavanja propisa i nesankcioniranja prekršitelja, čime Zakon često ostaje samo mrtvo slovo na papiru.

Dodatno zabrinjava činjenica da se Zakonom omogućavaju različite interpretacije brojnih članaka koje se vrlo lako mogu iskoristiti na štetu građana i građanki. Najbolji primjer je način izračuna cijene javne usluge. Ne definiraju se mehanizmi kojima bi se građane zaštitilo od nepravedne strukture cijene te nagradilo za pravilno postupanje s otpadom.

Zelena akcija poziva Ministarstvo da usvoji argumentirane primjedbe organizacija civilnog društva i javnosti, kao i opetovana [upozorenja od strane EU](#) o potrebi ambicioznijih mjera za smanjenje otpada te razvoj sustava za ponovnu uporabu. Ukoliko se Zakon usvoji u predloženom obliku, propustit će se prilika da se u narednih par godina poboljša sustav gospodarenja otpadom u RH.

DETALJNI KOMENTARI:

2. Osnovna pitanja koja se uređuju Prijedlogom zakona

Ukida se obveza imenovanja povjerenika za gospodarenje otpadom i zamjenika povjerenika za pravne osobe koje zapošljavaju 50 i više osoba, te se ukida za te osobe obveza ishođenja potvrde o izobrazbi o gospodarenju otpadom kao i za direktora odnosno fizičku osobu koja upravlja davateljem javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada.

Obveza imenovanja povjerenika za gospodarenje otpadom propisana je važećim nacionalnim Planom gospodarenja otpadom (2017-2022) te je koristan alat za odgovornije postupanje s otpadom u tvrtkama i postizanje održivog gospodarenja nastalim otpadom u tvrtkama te se stoga protivimo ukidanju ove obveze.

Pojmovi

Članak 4.

(1) Pojedini pojmovi uporabljeni u ovom Zakonu imaju sljedeće značenje:

46. »plastika« je materijal koji se sastoji od polimera kako je određen člankom 3. točkom 5. Uredbom (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) i osnivanju Europske agencije za kemikalije te o izmjeni Direktive 1999/45/EZ i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 793/93 i Uredbe Komisije (EZ) br. 1488/94 kao i Direktive Vijeća 76/769/EEZ i direktiva Komisije 91/155/EEZ, 93/67/EEZ, 93/105/EZ i 2000/21/EZ (SL L396, 30.12.2006.), kojemu se mogu dodati aditivi ili druge tvari i koji može funkcionirati kao glavna strukturna komponenta konačnog proizvoda, osim prirodnih polimera koji nisu kemijski modificirani

Potrebno je definiciju prilagoditi prema SUP Direktivi čija uvodna izjava 11. izričito kaže:

„plastika proizvedena od modificiranih prirodnih polimera ili plastika proizvedena od bioloških, fosilnih ili sintetičkih početnih tvari ne pojavljuje se prirodno te bi stoga trebala biti predmetom ove Direktive”

Nadalje, prilagođenom definicijom plastike trebalo bi stoga obuhvatiti predmete od gume na osnovi polimera te plastiku na biološkoj osnovi i biorazgradivu plastiku neovisno o tome je li dobivena iz biomase ili će se biološki razgraditi tijekom vremena.

Članak 9.

(4) Izvršno tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave dužno je na svom području osigurati uvjete i provedbu propisanih mjera gospodarenja otpadom.

(5) Više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu sporazumno osigurati zajedničku provedbu propisanih mjera gospodarenja otpadom.

Potrebno je utvrditi i propisati uvjete koji se moraju zadovoljiti pri projektiranju i gradnji novih zgrada u JLS kako bi se osigurao adekvatan prostor za privremeno odlaganje otpada iz kućanstava, propisati normative za dimenzioniranje prostora i određivanje potrebnog minimalnog volumena posuda za privremeno odlaganje otpada, te propisati standard opremljenosti prostora.

Naime, u Hrvatskoj je formalno na snazi „Pravilnik o tehničkim mjerama i uvjetima za izgradnju prostora i uređaja za prikupljanje i odnošenje otpadnih tvari“ (Službeni list SFRJ 28/70) koji je donesen 1970. godine. Predmetni pravilnik je naveden i dostupan na stranicama hrvatske komore arhitekata u popisu zakona i propisa kojima se uređuje područje prostornog uređenja (<https://www.arhitekti-hka.hr/hr/zakoni-propisi/popis/prostorno-uredenje-i-gradnja/stanovanje/>).

U praksi se zbog zastarjelosti ovaj propis ne primjenjuje ili se primjenjuje tek djelomično, a nove zgrade se projektiraju i dobivaju sve potrebne dozvole bez jasno i jednoznačno određenog standarda za izgradnju i uređenje prostora za privremeno odlaganje otpada. Na taj način se od samog početka generira problem, jer je čak i za nove zgrade zbog nedostatka adekvatnog prostora nemoguće ili vrlo teško efikasno organizirati razdvajanje otpada iz kućanstava.

Potrebno je na državnoj razini propisati minimalni standard, dimenzije i opremu za takve prostorije, a lokalni davatelj usluge može u skladu s lokalnim uvjetima propisati detaljniji standard.

Članak 11.

(1) Obrada opasnog otpada postupkom spaljivanja i odlaganja i centar za gospodarenje otpadom od posebnoga su interesa za Republiku Hrvatsku.

Obrada opasnog otpada spaljivanjem i odlaganjem nije najbolje raspoloživa tehnika za obradu opasnog otpada pa bi trebalo uzeti u obzir i druge tehnologije prije nego se ističe da je ova obrada od posebnog interesa za RH. Također, centri za gospodarenje otpadom na primjeru Marišćine i Kaštijuna pokazali su promašenog takvog koncepta (ekološki, zdravstveno, i financijski), dok su s druge strane lokalni sustavi pokazali veliku uspješnost te bi i centre za obradu krajnjeg ostatnog miješanog otpada trebalo decentralizirati u lokalne sredine i propisati ekološku tehnologiju iskorištavanja krajnjeg ostatka kao sirovine u industriji, a ne poticati suspaljivanje u cementarama i termoelektranama što je trenutno u planu u svim postojećim i planiranim CGO.

Članak 12.

(1) Lokacija centra za gospodarenje otpadom, odlagališta i spalionice moraju biti planirana dokumentom prostornog uređenja, a lokacija na kojoj se može obavljati djelatnost oporabe odnosno zbrinjavanja otpada ne mora biti planirana dokumentom prostornog uređenja ako se nalazi u području komunalno-servisne, industrijske, poslovne ili gospodarske namjene.

Ovaj članak je neprihvatljiv s obzirom na velik interes javnosti prilikom izgradnje i rada postrojenja za bilo kakvu vrstu uporabe otpada pa je potrebno propisati da se svaka uporaba otpada mora planirati u dokumentima prostornog uređenja, bez obzira u kojem i kakvom se području nalazi. Prostorno planiranje je prva točka zaštite prostora i zaštite okoliša te kao takvo ima obavezu javne rasprave i uključivanja javnosti. Kako bi zaštita i prostora i okoliša bila učinkovita, lokacije za djelatnosti uporabe jasno moraju biti definirane unutar dokumenata prostornog uređenja.

Također, spalionice otpada nisu poželjni način postupanja s otpadom, na što je upozorila i EU koja je i prestala sa subvencijama za njihovu izgradnju jer nisu u skladu sa EU Zelenim planom niti paketom za cirkularnu ekonomiju, a također nisu planirane niti PGO RH 2017-2022 pa zahtijevamo da se Zakonom jasno propiše da se spalionice otpada u RH ne smiju graditi te da se izbace iz ovog članka.

(3) Izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave dužno je osigurati da davatelj javne usluge preda miješani komunalni otpad u centar za gospodarenje otpadom, a sve sukladno sporazumu koje je Izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave dužno potpisati s centrom za gospodarenje otpadom kojim uređuju odnose u svezi predaje miješanog komunalnog otpada.

Umjesto da se omogući obrada miješanog otpada lokalno u JLS u malim modularnim postrojenjima koje izvlače reciklante i ostatak pretvaraju u sirovinu za industriju i inertni otpad, čime bi se poštovalo i zakonsko načelo blizine, namjerno se krši to zakonsko načelo te se naređuje JLS da stotinama kilometara moraju prevoziti otpad i skupo plaćati njegovu obradu. Ta obrada završava velikim dijelom u obliku RDF-a koji se mora slati na suspaljivanje izvan RH ili skupo plaćati cementarama u RH, što se u konačnici odražava na povećanju mjesečnih računa građana Sve navedeno je dokazano na primjeru Marišćine i Kaštijuna, prvog CGO u RH, a iz Studija izvodljivosti za nove CGO jasno je da se planira sličan scenarij i s budućim CGO. Takav sustav je besmislen te zahtijevamo da se odustane od forsiranja regionalnih / županijskih centara za gospodarenje otpadom i tjeranja JLS da miješani otpad šalju u njega, te da se raspišu natječaji za financiranje lokalne infrastrukture za ekološki prihvatljivu obradu ostatnog miješanog otpada.

(4) Trgovačko društvo, koje obavlja djelatnost i poslove centra za gospodarenje otpadom, dužno je primiti sav miješani komunalni otpad od davatelja javne usluge, te primjenjivati istu cijenu obrade preuzetog miješanog komunalnog otpada po toni za sve davatelje usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada, koji su sukladno Planu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske dužni predavati miješani komunalni otpad u taj centar za gospodarenje otpadom.

Potrebno je odustati od centara za gospodarenje otpadom, a do zatvaranja postojećih centara trebalo bi regulirati cijenu jer na ovaj način trgovačka društva manipuliraju i dižu cijenu samostalno te to znači udar na JLS kojima se cjelokupni sustav poskupljuje pa se to negativno održava i na građanke i građane.

III. SPREČAVANJE NASTANKA OTPADA

Potrebno je postaviti i kvantificirati cilj smanjenja potrošnje za jednokratne plastične čaše za napitke, jednokratne plastične spremnike za hranu (50% do 2025. i 80% do 2030.), kao i za sve ostale jednokratne plastične proizvode koji nisu nužni te jednokratnu plastičnu ambalažu.

Nužno je propisati zakonsku obvezu uporabe višekratnog posuđa za konzumaciju na lokaciji, za sve ugostiteljske objekte jer je višekratno posuđe znanstveno dokazano višestruko održivije od jednokratnog.

Dodatno, potrebno je propisati obvezujuću razinu ponovnog punjenja za pivo i bezalkoholna pića najkasnije do 2023. Za sve ugostiteljske objekte potrebno je propisati obvezu da osiguraju vodu za piće dostupnu iz slavine.

Nedostaje mehanizam za prevenciju otpada od plastičnih boca i spremnika za napitke.

U pogledu **dizajna plastičnih proizvoda**, sukladno članku 6. Direktive Republika Hrvatska mora osigurati da spremnici za napitke zapremine do 3 litre navedeni u dijelu C Priloga (npr. boce za napitke, višeslojna (kompozitna) ambalaža za napitke), koji imaju čepove i poklopce izrađene od plastike, **moгу staviti na tržište samo ako ti čepovi i poklopci ostaju pričvršćeni za spremnike tijekom faze predviđene uporabe proizvoda**. Direktivom je predviđena i obveza europskih organizacija za normizaciju da do 3. listopada 2019. razviju usklađene norme u pogledu zahtjeva vezanih uz pričvršćivanje. Time se znatno olakšalo uvođenje jasnih i unificiranih pravila za proizvođače takvih proizvoda. Prijedlog Zakona unatoč tome ne propisuje nikakva pravila kojima bi se osiguralo poštovanje ovog standarda.

Drugi bitan zahtjev u pogledu dizajna odnosi se na **udio reciklirane plastike u plastičnim bocama koje se stavljaju na tržište**:

- od 2025. PET boce moraju sadržavati najmanje 25% reciklirane plastike
- od 2030. PET boce moraju sadržavati najmanje 30% reciklirane plastike

Kako bi se osiguralo pravovremeno ispunjenje ove obveze, potrebno je već sada postaviti pravila kojima se proizvođačima promjene stavljaju na znanje te im se ostavlja dovoljno vremena za prilagodbu proizvodnog procesa.

Dodatni preventivni mehanizam kojeg se ne dotiče ZOGO, a predviđa ih Direktiva jesu zahtjevi u pogledu označavanja određenih jednokratnih plastičnih proizvoda. Članak 7. i Prilog D Direktive tim mehanizmom obuhvaćaju sljedeće proizvode:

- Higijenski ulošci, tamponi i aplikatori za tampone
- Vlažne/ prethodno ovlažene maramice za osobnu njegu i uporabu u domaćinstvu
- Duhanski proizvodi s filtrom te filtri koji se stavljaju na tržište za uporabu u kombinaciji s duhanskim proizvodima
- Čaše za napitke

Prijedlog ZOGO-a ne predviđa konkretne mjere već samo člankom 85. sav otpad od jednokratne plastike stavlja u **Posebnu kategoriju otpada** za koju propisuje obvezu dodatnog uređenja kroz podzakonske akte. S obzirom na to da se ovaj članak odnosi na fazu u kojoj je otpad već nastao, a ne na preventivnu fazu te da je člankom 180. predviđen rok od čak godine dana za donošenje potrebnog pravilnika **postoji opravdana bojazan da da se još dugo neće uvesti odgovarajuća**

pravila za označavanje proizvoda od jednokratne plastike, premda sukladno članku 17. stavku 1. alineji 3. države članice moraju primijeniti odredbe potrebne za usklađivanje s člankom 7. Direktive najkasnije do 3. srpnja 2021. Napominjemo da je Europska komisija imala rok do 3. srpnja 2020. za donošenje provedbenog akta kojim se utvrđuju usklađene specifikacije za oznaku, što znači da su potrebne oznake već dostupne i da obvezu njihove upotrebe nije teško implementirati.

Ograničenja stavljanja proizvoda na tržište

Članak 16.

(3) Zabranjuje se stavljanje na tržište laganih plastičnih vrećica za nošenje.

Ostaviti zabranu za lagane i proširiti zabranu na vrlo lagane plastične vrećice za nošenje – one tanje od 15 mikrona. Radi se o proizvodu za koji već postoje široko dostupne alternative. Potrebno je dosljedno provesti zabranu korištenja laganih plastičnih vrećica za nošenje te ne popustiti pod pritiscima interesnih skupina. Procjene utjecaja životnog ciklusa proizvoda na okoliš na koje se pozivaju zagovornici jednokratnih plastičnih vrećica plastike metodološki su manjkave te ostavljaju prostora manipulaciji informacijama. Za što preciznije rezultate za analizu se kao parametri najčešće se uzimaju faze životnih ciklusa: proizvodnja, korištenje i zbrinjavanje, odnosno gospodarenje otpadom. U slučaju laganih plastičnih vrećica većina analiza ne uzima u obzir ekstrakciju fosilnih goriva i emisije koje nastaju u toj fazi, kao niti zagađenja od primjerice plastičnih peleta u procesu prije same proizvodnje. Također, ne uzimaju u obzir onečišćenje (npr. oceana), onečišćenje mikroplastikom i emisije koje nastaju prilikom akcija čišćenja budući da ne postoji precizna metodologija koja bi to mogla mjeriti. Pored toga, istraživanja koja pokazuju kako bi se platnena vrećica trebala koristiti više od deset tisuća puta kako bi se njihovo korištenje isplatilo, temelje se na podacima o proizvodnji pamuka iz ranih 90-ih godina kada još nije došlo do zabrane kemikalija koje oštećuju ozonski omotač. Ako bi se utjecaj na ozon izuzeo čak iz takve manjkave analize, ispravni podaci bili bi da bi se ona trebala koristiti između 50 i 3.800 puta, što znači između 3 mjeseca i 17 godina, 24 puta tjedno. S obzirom da su ostali parametri manjkavi (primjerice analizira se korištenje dvije platnene vrećice za isti sadržaj u usporedbi s jednom jednokratnom laganom plastičnom vrećicom) ti brojevi su mnogo manji. Pored toga, analiza podrazumijeva da se komunalni miješani otpad baca u takvoj vrećici prije nego ide na spaljivanje što nije slučaj s platnenim vrećicama budući da se ne koriste za odlaganje otpada. Osim toga, kada se lagane vrećice uspoređuju s drugim materijalima u tzv. analizi osjetljivosti, ne uzima se u obzir parametar udjela recikliranog u alternativu što samo prividno povećava prednost jednokratnih plastičnih materijala. Ne uspoređuju se primjerice s recikliranim papirom ili tekstilom, koji ima visoki potencijal za zamjenu te bi mogao utjecati na smanjenje spaljivanja milijuna tona tekstila od strane modne industrije. Također je važno spomenuti da vrećice od tekstila, pa čak i od deblje plastike, puno duže zadržavaju svoja korisna svojstva te samim time rijetko završavaju u okolišu. Što se tiče higijenske ispravnosti i korištenja alternative, ni ti argumenti nisu validni budući da je istraživanje “The New England Journal of Medicine” od ove godine pokazalo je da COVID-19 na plastičnim površinama u stabilnom obliku može ostati i do između 2 i 3 dana, što plastične vrećice definitivno ne čini zdravstveno sigurnijom opcijom od alternative. Uz sve navedeno, lagane

plastične vrećice u kružnom gospodarstvu imaju dostupnu alternativu za ponovno korištenje koja odgovara higijenskim standardima u doba pandemije te ima manji utjecaj na klimatske promjene od laganih plastičnih vrećica.

Članak 19.

(2) Radi poticanja visokokvalitetnog recikliranja propisuje se opća obveza odvojenog sakupljanja otpada.

Potrebno je napomenuti da je obaveza osiguravanje odvojenog sakupljanja što bliže kućnom pragu građana i građanki te kontrolirano s pristupom samo određenih građana/ki jer je dokazano da se jedino na taj način osigurava viokokvalitetna sirovina bez puno nečistoća za recikliranje. Sa spremnicima na javnim površina svima dostupnim udio nečistoća puno je veći pa i recikliranje ne može biti visokokvalitetno već dobar dio tog otpada ni neće završiti na recikliranju iako je odvojen.

(4) Proizvođač biootpada je dužan reciklirati biootpad na mjestu nastanka ili ga mora predati radi sakupljanja odvojeno od drugog otpada.

Potrebno je termin reciklirati biootpad zamijeniti sa kompostirati biootpad.

Također, potrebno je propisati da je JLS dužna osigurati uvjete za kućno kompostiranje (npr. podjelom kompostera) ili osigurati odvojeno prikupljanje biootpada u spremnicima na kućnom pragu.

(5) Zabranjeno je miješati biootpad s drugim vrstama otpada.

Potrebno je osim zabrane miješanja biootpada zabraniti miješanje drugih vrsta otpada čija se vrijedna svojstva mogu iskoristiti (papir, staklo, metal, tekstil, plastika itd.). ZOGO iz 2013., kao i ZOGO iz 2007. bilo su propisali je da sav otpad koji ima vrijedna svojstva da se mora odvojeno sakupljati.

Informiranje i sudjelovanje javnosti

Članak 31.

2. spaljivanje komunalnog otpada kapaciteta preko 3 tone na sat

Potrebno je propisati javno savjetovanje za bilo koju vrstu spaljivanja komunalnog otpada, a ne samo za kapacitet preko 3 tone na sat, jer su i 2 tone i 1 tona, a i manje od toga procesi koji značajno utječu na kvalitetu zraka i zdravlje građana i građanki te postupci obrade otpada koji s razlogom izazivaju veliku pažnju i interes javnosti s obzirom da se od spaljivanja komunalnog otpada odustaje diljem svijeta zbog brojnih financijskih, okolišnih i zdravstvenih problema uzrokovanih spaljivanjem.

Članak 37.

(3) Na odlagalištu otpada zabranjeno je odlaganje:

9. odvojeno sakupljenog otpada u svrhu pripreme za ponovnu uporabu i recikliranje sukladno članku 19. ovoga Zakona, osim otpada koji nastaje obradom odvojeno sakupljenoga otpada za kojega odlaganje daje najbolji ishod za okoliš sukladno hijerarhiji gospodarenja otpadom.

Potrebno je zabraniti bilo kakvo odlaganje odvojeno prikupljenog otpada, a za otpad koji se ne može reciklirati potrebno je umjesto odlaganja ili spaljivanja osigurati uvjete za pretvaranje u sirovinu za daljnju industrijsku proizvodnju, što je diljem EU dokazano najbolja raspoloživa tehnologija koja je hijerarhijom gospodarenja otpadom prioritetnija od spaljivanja ili odlaganja.

(4) Na odlagalištu otpada dozvoljeno je odlaganje otpada koji je prošao prethodnu obradu otpada prije odlaganja.

Potrebno je naglasiti da se obradom morala izuzeti biološka komponenta iz otpada prije odlaganja.

Termička obrada otpada

Članak 39.

(1) Postupak energetske oporabe spaljivanjem ili suspaljivanjem mora se obavljati na način da se nastala energija koristi uz visoku razinu energetske učinkovitosti.

Dokazano je da su suspaljivanje i spaljivanje energetske neučinkoviti, posebice ako se gleda mogućnost druge vrste iskorištavanja otpada u obliku sirovine za novu proizvodnju, što je prema hijerarhiji prioritetniji način gospodarenja otpadom. S obzirom na sve to potrebno je zabraniti energetske oporabe spaljivanjem ili suspaljivanjem.

(3) Zabranjeno je spaljivati otpad koji je odvojeno sakupljen radi pripreme za ponovnu uporabu ili recikliranja, osim otpada koji nastaje obradom odvojeno sakupljenoga otpada za kojeg spaljivanje daje najbolji ishod za okoliš sukladno članku 5. ovoga Zakona.

Spaljivanje otpada koji nastaje obradom bilo koje vrste odvojeno sakupljenog otpada ne smije biti dozvoljeno već se mora naglasiti da, ukoliko recikliranje odvojenog otpada nije izvedivo, se taj otpad mora pretvoriti u sirovinu za daljnju industrijsku proizvodnju, što je diljem EU dokazano najbolja raspoloživa tehnologija koja je hijerarhijom gospodarenja otpadom prioritetnija od spaljivanja ili odlaganja.

Ciljevi za komunalni otpad

Članak 52.

(2) U svrhu doprinosa kružnom gospodarstvu Europske unije, Republika Hrvatska treba ostvariti sljedeće ciljeve:

3. najmanje 55 % mase komunalnog otpada mora se oporabiti recikliranjem i pripremom za ponovnu uporabu do 2025. godine

4. najmanje 60 % mase komunalnog otpada mora se oporabiti recikliranjem i pripremom za ponovnu uporabu do 2030. godine i

5. najmanje 65 % mase komunalnog otpada mora se oporabiti recikliranjem i pripremom za ponovnu uporabu do 2035. godine.

S obzirom da je Planom gospodarenja otpadom RH 2017-2022 propisan zakonski cilj od 60% recikliranja komunalnog otpada do 2022. godine postotak od 55% do 2025. je neprihvatljivo derogiranje postojećih pozitivnih zakonskih propisa te bi stoga za 2025. definirati minimalno 65% recikliranja, za 2030. minimalno 70%, a za 2035. minimalno 75%, kao što je to definirano i zahtjevima Europskog Parlamenta u Rezoluciji o prelasku na cirkularnu ekonomiju.

Ciljevi za odlaganje otpada

Članak 53.

(1) Najveća dopuštena masa biorazgradivog komunalnog otpada čije odlaganje u kalendarskoj godini se može dopustiti svim dozvolama za gospodarenje otpadom u Republici Hrvatskoj je 264.661 tona, što je 35% mase biorazgradivog komunalnog otpada proizvedenog 1997. godine.

Navesti da je ovo cilj do kraja 2020. Također, potrebno je propisati i ciljeve za narednih 5-15 godina.

(2) Količina komunalnog otpada odloženog na odlagališta otpada mora biti najviše 10% mase ukupnog proizvedenoga komunalnoga otpada do 2035. godine.

Pohvalno da je ovaj cilj u Zakonu, samo u ovom članku treba naglasiti da se većina otpada umjesto na odlagalište ne smije prelići na spaljivanje i suspaljivanje, na što upozorava i EK.

Ciljevi za otpadne plastične proizvode za jednokratnu uporabu

Članak 54.

(1) Radi recikliranja otpadnih plastičnih proizvoda za jednokratnu uporabu odvojeno se moraju sakupiti sljedeće mase otpadnih boca za napitke, uključujući njihove čepove i poklopce, stavljenih na tržište u godini dana:

- 77 % mase boca za napitke, uključujući njihove čepove i poklopce, stavljenih na tržište u godini dana, do 2025. godine i

- 90 % mase boca za napitke, uključujući njihove čepove i poklopce, stavljenih na tržište u godini dana, do 2029. godine.

Cilj za 2025. je već postignut, nužno je postaviti što viši cilj kako bi se osiguralo da investicije ne odu u pogrešnom smjeru. S obzirom na trenutne dobre rezultate s odvojenim skupljanjem boca za napitke potrebno je za cilj postaviti najmanje 95% odvojeno sakupljenih plastičnih predmeta obuhvaćenih sustavom povratne naknade. Također, sustav povratne naknade potrebno je proširiti i na druge vrste ambalaže poput kozmetike, deterdženata i sredstava za čišćenje, ne samo boce za napitke.

Ciljevi za otpadnu ambalažu

Članak 58.

(1) Ciljevi uporabe ambalažnog otpada su:

- mora se odvojeno sakupiti i oporabiti, materijalno ili energetska, najmanje 60% ukupne mase otpadne ambalaže nastale na području Republike Hrvatske
- mora se reciklirati najmanje 55% i do najviše 80% ukupne mase otpadne ambalaže namijenjene materijalnoj uporabi
- mora se obraditi postupkom recikliranja najmanje mase materijala u ambalažnom otpadu 60% mase za staklo, 60% mase za papir i karton, 50% mase za metale, 22,5% mase za plastiku, računajući isključivo materijal koji je recikliran natrag u plastiku i 15% mase za drvo

Potrebno je navesti da su ovi ciljevi do 2020.

- razina potrošnje ne smije biti veća od 90 laganih plastičnih vrećica za nošenje po osobi godišnje
Trebalo obrisati s obzirom da je prijedlogom Zakona propisana zabrana laganih plastičnih vrećica za nošenje.

- od 31. prosinca 2025. godine razina potrošnje ne smije biti veća od 40 laganih plastičnih vrećica za nošenje po osobi godišnje.

Trebalo obrisati s obzirom da je prijedlogom Zakona propisana zabrana laganih plastičnih vrećica za nošenje.

Javna usluga sakupljanja komunalnog otpada

Članak 62.

(3) Javna usluga uključuje sljedeće usluge:

1. uslugu prikupljanja na lokaciji obračunskog mjesta korisnika usluge:
  - glomaznog otpada jednom godišnje

Potrebno je omogućiti da se usluga prikupljanja glomaznog otpada vrši i više od 1x godišnje, minimalno 2x, a i više ovisno o potrebama građana i kalkulacijama komunalnog poduzeća.

(4) Izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave dužno je na svom području osigurati obavljanje javne usluge sakupljanja komunalnog otpada na kvalitetan, postojan i ekonomski učinkovit način, izbjegavajući neopravdano visoke troškove, u skladu s načelima održivog razvoja, zaštite okoliša, osiguravajući pri tom javnost rada kako bi se osiguralo odvojeno sakupljanje miješanog komunalnog otpada iz kućanstava i drugih izvora, biootpada iz kućanstava, reciklabilnog komunalnog otpada, opasnog komunalnog otpada i glomaznog otpada iz kućanstava.

Nadodati vršiti uslugu naplate prema načelu onečišćivač plaća.

Kriterij obračuna količine otpada

Članak 65.

Kriterij obračuna količine otpada iz članka 64. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona je:

1. masa predanog miješanog komunalnog otpada u obračunskom razdoblju izražena u kilogramima ili
2. volumen spremnika otpada izražen u litrama i broj pražnjenja spremnika u obračunskom razdoblju.

S obzirom da se ovakve odredbe iz prošlog Zakona iz 2013. interpretiraju na različite načine među kojima su i određeni načini koji ne poštuju zakonsko načelo onečišćivač plaća, potrebno je jasnije definirati da se volumen spremnika odnosi na volumen koji odgovara potrebama građana te da broj pražnjenja ovisi o tome koliko često korisnici iznesu spremnik na pražnjenje. Ukoliko je riječ o višestambenoj zgradi jedino pravedno je vaganje mase otpada ili evidentiranje broja individualiziranih vrećica ubačenih u spremnik za miješani otpad ili broja pražnjenja individualiziranih spremnika manje litraže.

Potrebno je definirati da se primjerenost spremnika za miješani otpad potrebama pojedinih korisnika ne određuje svojevljno od strane komunalnih poduzeća, već da građani i građanke mogu sami birati spremnik određenog volumena koji odgovara količinama miješanog otpada, pri čemu se treba omogućiti i izbor manjih spremnika, a ne samo spremnika većih od 60 litara, kao što je to dosad bio slučaj u brojnim JLS.

Članak 67.

(1) Davatelj usluge je dužan

7. osigurati uvjete kojima se ostvaruje pojedinačno korištenje javne usluge neovisno o broju korisnika usluge koji koriste zajednički spremnik

Potrebno je nadodati uvjete kojima se ostvaruje i pojednični obračun količine otpada čime se postiže individualizirana naplata.

12. predati miješani komunalni otpad u centar za gospodarenje otpadom sukladno Planu

Umjesto naređivanja da predaju miješani otpad u CGO, potrebno je omogućiti JLS da miješani otpad obrađuju i u lokalnim modularnim postrojenjima koja sa ekološki prihvatljivom tehnologijom zbrinjavaju miješani otpad u industrijsku sirovinu i inertni ostatak.

(4) Korisnik usluge je dužan:

1. koristiti javnu uslugu na području na kojem se nalazi nekretnina korisnika usluge na način da proizvedeni komunalni otpad predaje putem zaduženog spremnika

Potrebno je preformulirati ovu točku s obzirom da je potrebno omogućiti i predaju otpada u vrećicama ne samo u spremnicima.

4. odgovarati za postupanje s otpadom i spremnikom na obračunskom mjestu korisnika usluge, te kad više korisnika koristi zajednički spremnik zajedno s ostalim korisnicima usluge na istom obračunskom mjestu odgovarati za obveze nastale zajedničkim korištenjem spremnika

Potrebno je preformulirati ovu točku jer korisnici usluge ne mogu odgovarati za štete u/oko spremnika kojeg dijele s drugim korisnicima jer ne mogu non-stop pratiti kakvo je stanje. Potrebno je propisati da se omogući kontrola putem kamera ili na drugi način kada je riječ o zajedničkom korištenju spremnika od strane više korisnika usluge (npr. višestambene zgrade) kako bi se utvrdili prekršitelji i kako se korisnici koji nisu ništa skrivili ne bi dodatno opterećivali nepravедnim nametima i drugim oblicima kazni.

Ugovorna kazna

Članak 70.

(4) Kad više korisnika usluge koristi zajednički spremnik, nastalu obvezu plaćanja ugovorne kazne u slučaju kad se ne utvrdi odgovornost pojedinog korisnika snose svi korisnici usluge koji koriste zajednički spremnik sukladno udjelima u korištenju spremnika.

Potrebno je omogućiti najkvalitetniji način nadzora kako se korisnici usluge koji nisu odgovorni za nastala kršenja propisa ne bi opterećivali plaćanjem ugovornih kazni.

Cijena Javne usluge

Članak 72.

(2) Strukturu cijene javne usluge čini:

1. cijena za količinu predanog miješanog komunalnog otpada i
2. cijena obvezne minimalne javne usluge.

Potrebno je definirati i popust na ukupnu cijenu usluge od minimalno 30% za korisnike koji ne koriste uslugu prikupljanja biootpada jer samostalno kompostiraju vlastiti biootpad te rasterećuju davatelja usluge.

(5) Omjer cijene za količinu predanog miješanog otpada i cijene obvezne minimalne javne usluge u cijeni javne usluge mora biti odmjeren na način koji će osigurati obavljanje javne usluge na kvalitetan, postojan i ekonomski učinkovit način, izbjegavajući neopravdano visoke troškove, u skladu s načelima održivog razvoja, zaštite okoliša, javnost rada i onečišćivač plaća, kako bi se osiguralo i poticalo odvojeno sakupljanje otpada.

Što se omjera tiče, potrebno je jasnije definirati da cijena obvezne minimalne javne usluge ne smije prelaziti 30% ukupne cijene javne usluge, čime se osigurava da korisnici usluge mogu pravilnim ponašanjem utjecati na postizanje niže cijene od onih koji se nepravilno odnose prema otpadu. To će ujedno potaknuti korisnike na smanjenje količina otpada i motivirati ih na veći angažman u odvajanju otpada. Ukoliko se ne definira navedeno, neodgovorna komunalna poduzeća mogu (a to se već i dešava diljem RH) staviti fiksni dio cijene u iznosu većem čak i od 90% ukupne cijene usluge pa građani kroz mali varijabilni dio gotovo nikako pravilnim ponašanjem ne mogu utjecati na iznose svojih računa, a u tom slučaju nema niti povećane motivacije za povećani angažman u odvajanju otpada, što bi trebao biti cilj svakog komunalnog poduzeća kako bi se dostigle veće stope odvojenog prikupljanja otpada, umjesto penalizacije građana zbog suprotnog.

Obvezna minimalna javna usluga

Članak 73.

(3) Obvezna minimalna javna usluga je minimum sredstava koje je potrebno osigurati radi ekonomski održivog poslovanja te sigurnosti, redovitosti i kvalitete pružanja javne usluge, kako bi sustav sakupljanja komunalnog otpada mogao ispuniti svoju svrhu

Potrebno je definirati da cijena obvezne minimalne javne usluge ne smije prelaziti 30% ukupne cijene javne usluge, čime se osigurava motiviranost korisnika da pravilnim postupanjem utječu na varijabilni dio cijene.

Članak 74.

(5) Cjenik se donosi za područje pružanja javne usluge i sadrži cijenu u kunama ovisno o kriteriju obračuna količine otpada iz članka 65. ovoga Zakona za masu ili volumen preuzetog spremnika miješanog komunalnog otpada.

Potrebno je definirati da se cjenik odnosi na masu ili volumen miješanog komunalnog otpada, a ne preuzetog spremnika, zato što se otpad ne mora nužno prikupljati samo spremnicima.

Troškovi pružanja javne usluge

Članak 77.

(1) Davatelj usluge dužan je iz prihoda od naplate cijene javne usluge iz članka 72. stavka 1. ovoga Zakona financirati samo troškove čija svrha je pružanje javne usluge uključujući sljedeće:

1. troškove nabave i održavanja opreme za prikupljanje otpada
2. troškove prijevoza otpada
3. troškove obrade miješanog komunalnog otpada i biootpada
4. troškove koji su nastali radom reciklažnog dvorišta i mobilnog reciklažnog dvorišta zaprimanjem bez naknade otpada nastalog u kućanstvu na području jedinice lokalne samouprave za koje je uspostavljeno reciklažno dvorište
5. prijevoza i obrade glomaznog otpada koji se prikuplja u okviru javne usluge
6. vođenje propisanih evidencija i izvješćivanja u vezi s javnom uslugom
7. drugi primjereni i opravdani troškovi pružanja javne usluge.

Potrebno je definirati da se ne smije podizati cijena javne usluge po volji komunalnog poduzeća i JLS ukoliko dođe do poremećaja na tržištu reciklanata, povećane potrebe za čišćenjem divljih deponija, povećane potrebe za nabavom vozila ili ukoliko dođe do povećanja drugih troškova komunalnog poduzeća. Kako bi komunalno poduzeće kompenziralo eventualne gubitke zbog navedenih i sličnih razloga, potrebno je oformiti Fond koji bi financijskim potporama komunalnim poduzećima regulirao da ne dolazi do naglih porasta cijene javne usluge i posljedično pobune građana i građanki, posebice onih koji se trude odvajati otpad.

Konstrukcija “drugi primjereni i opravdani troškovi pružanja javne usluge” daje puno prostora za različite interpretacije što bi svakako trebalo izbjeći ili jasnije definirati.

Standardna veličina i bitna svojstva spremnika

Članak 78.

(2) Standardna veličina i druga bitna svojstva spremnika za sakupljanje miješanog komunalnog otpada mora se odrediti na način da je spremnik primjeren potrebi pojedinog korisnika usluge.

(3) Primjerenost potrebe pojedinog korisnika javne usluge ne može se ocjenjivati temeljem površine ili obujma nekretnine iz članka 68. stavka 1. ovoga Zakona.

Potrebno je definirati da se primjerenost spremnika potrebama pojedinih korisnika ne određuje svojevrijedno od strane komunalnih poduzeća, već da građani i građanke mogu sami birati spremnik određenog volumena koji odgovara količinama miješanog otpada, pri čemu se treba omogućiti i izbor manjih spremnika, a ne samo spremnika većih od 60 litara, kao što je to dosad bio slučaj u brojnim JLS.

Odvojeno sakupljanje komunalnog otpada

Članak 81.

(1) Izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave dužno je osigurati odvojeno prikupljanje otpadnog papira i kartona, stakla, metala, plastike, biootpada, drva, tekstila, ambalaže, električne i elektroničke opreme, baterija i akumulatora i glomaznog otpada, uključujući otpadne madrace i namještaj na način da osigura funkcioniranje jednog ili više reciklažnih dvorišta, odnosno mobilne jedinice na svom području sukladno stavcima 2. i 3. ovoga članka te uslugu prijevoza glomaznog komunalnog otpada na zahtjev korisnika usluge.

Potrebno je dopuniti definiranjem da se odvojeno sakupljanje mora osigurati ne samo putem reciklažnih dvorišta, već i skupljanjem na kućnom pragu te individualiziranom naplatom koja potiče ljude da više odvajaju.

Glomazni otpad

Članak 82.

(1) Davatelj usluge je dužan u okviru javne usluge barem jednom u kalendarskoj godini preuzeti glomazni otpad od korisnika usluge koji je kućanstvo na obračunskom mjestu korisnika usluge bez naknade.

(2) Davatelj usluge je dužan na zahtjev korisnika usluge koji je kućanstvo osigurati preuzimanje glomaznog otpada od korisnika usluge na obračunskom mjestu korisnika usluge, pri čemu je korisnik usluge dužan platiti cijenu prijevoza i obrade tog otpada.

(3) Davatelj usluge je dužan preuzeti glomazni otpad od korisnika usluge na obračunskom mjestu korisnika usluge koji je kućanstvo u što kraćem roku koji zajednički određuju korisnik usluge i davatelj usluge.

Potrebno je definirati da je davatelj usluge dužan barem 2x godišnje preuzeti glomazni otpad. Također, potrebno je definirati da korisnici usluge glomazni otpad besplatno mogu neograničeno puta godišnje predati u centar za ponovnu uporabu na području JLS, kao i neograničen broj puta u reciklažnom dvorištu.

Integrirana mreža postrojenja za obradu miješanog komunalnog otpada

Članak 84.

(1) Integrirana mreža postrojenja za obradu miješanog komunalnog otpada iz kućanstva te iz drugih izvora, ako je takvo sakupljanje određeno najboljim raspoloživim tehnikama, uspostavljena je radi doprinosa Republike Hrvatske samodostatnom zbrinjavanju i uporabi miješanog komunalnog otpada Europske unije kao cjeline.

Potrebno je definirati da sukladno poštivanju zakonskog načela blizine JLS trebaju imati mogućnost obrade miješanog otpada na svojem području u ekološki prihvatljivim postrojenjima

koje isključuju pripremu otpada za spaljivanje i suspaljivanje, kao i samo spaljivanje i suspaljivanje, već iz miješanog otpad izvlače reciklante, ostatak pretvaraju u sirovinu za novu industrijsku proizvodnju, a krajnji minimalni neuporabljivi ostatak inertiziraju u masu koja se potom sigurno zbrinjava odlaganjem na za to uređenom platou ili koristi za prekrivanje postojećeg odlagališta.

(2) Blizina i samodostatnosti iz stavka 1. ovoga članka ne podrazumijeva da se u Republici Hrvatskoj moraju nalaziti postrojenja za svu konačnu uporabu otpada.

Potrebno je definirati da se ne smije miješani otpad izvoziti izvan EU jer brojna postrojenja u zemljama koje nisu dio EU nemaju adekvatne uvjete za zbrinjavanje tog otpada.

Također, potrebno je definirati da se ne smije uvoziti miješani otpad iz drugih zemalja za obradu u RH.

(4) Integrirana mreža postrojenja iz stavka 1. ovoga članka mora omogućiti učinkoviti transport otpada, kad je nužno i putem pretovarnih stanica na kojima se obavlja skladištenje, priprema i pretovar otpada za prijevoz prema postrojenju za obradu otpada, te obradu miješanog komunalnog otpada postupkom uporabe ili zbrinjavanja u najbližem odgovarajućem postrojenju, najprikladnijim postupkom i tehnologijom kako bi se osigurala visoka razina zaštite okoliša i javnog zdravlja.

Potrebno je definirati “najprikladnijim postupkom i tehnologijom kako bi se osigurala najviša moguća razina zaštite okoliša i javnog zdravlja”.

Članak 88.

(1) Radi poticanja ponovne uporabe i sprječavanja nastanka otpada, recikliranja i općenito uporabe otpada, te doprinosa postizanju nacionalnog cilja gospodarenja otpadom, u sklopu proširene odgovornosti proizvođača proizvođač proizvoda dužan je:

1. preuzeti rabljeni proizvod
2. osigurati preuzimanje otpada koji nastaje od uporabe proizvoda
3. osigurati provedbu usluga gospodarenja otpadom
4. platiti naknadu gospodarenja otpadom
5. osigurati javno dostupne informacije o mjeri u kojoj se proizvod može ponovno uporabiti i reciklirati
6. označiti proizvod odnosno ambalažu i priložiti uputu i
7. registrirati se i dostavljati podatke u Registar proizvođača s proširenom odgovornosti.

Potrebno je dopuniti članke koji uređuju sustav POP, pravilima iz članka 8. Direktive o jednokratnoj plastici, kako bi se osiguralo da se POP odnosi na odgovornost za puni životni ciklus - ne samo za troškove skupljanja, već i pokrivanje troškova: mjera podizanja svijesti o štetnosti plastičnih proizvoda, skupljanja otpada, prijevoza i obrade, čišćenja smeća od tih proizvoda i naknadnog prijevoza i obrade, prikupljanja podataka i izvješćivanja. Osigurati da se prihodi ostvareni kroz POP koriste za promociju i poticanje višekratne alternative te daju

prednost sprječavanju i ponovnoj uporabi. Također, potrebno je osigurati jasan rok za uvođenje programa POP-a -do kraja 2021. godine.

Potrebno je uvesti i naknadu za eko-modulacije (kao npr. Francuska). To znači da proizvođači plaćaju diferenciranu naknadu prema načinu na koji njihovi proizvodi zadovoljavaju okolišne kriterije, kao što su količina upotrijebljenog materijala, ugradnja recikliranih materijala, upotreba obnovljivih resursa kojima se održivo upravlja, trajnost, mogućnost popravka, ponovne uporabe i recikliranja te prisutnost opasnih tvari.

Savjeti za posebnu kategoriju otpada

Članak 93.

(1) Savjeti za posebnu kategoriju otpada su savjetodavna tijela Ministarstva i Fonda koja na sjednici prate, analiziraju i donose preporuke i prijedloge o mjerama u sustavima posebnih kategorija otpada.

(3) Fond odlukom osniva savjet iz stavka 1. ovoga članka te određuje članove savjeta na rok od četiri godine i to:

1. tri stručna predstavnika za gospodarenje otpadom Fonda
2. dva stručna predstavnika za gospodarenje otpadom Ministarstva na prijedlog ministra
3. tri predstavnika osoba koje gospodare otpadom i tri predstavnika proizvođača proizvoda, na prijedlog Hrvatske gospodarske komore.

Potrebno je među stručne predstavnike odrediti i stručnjake iz organizacija civilnog društva koje aktivno prate i rade na navedenoj temi zajedno s gradovima, općinama i inozemnim organizacijama.

Poticaji i potpore u gospodarenju otpadom

Članak 94.

Potrebno je predvidjeti ekonomske poticaje za uspostavu modela ponovnog punjenja i drugih sustava višekratne uporabe. Pokretanje novih, zelenih proizvodnih i uslužnih djelatnosti koje osiguravaju višekratnu uporabu doprinijet će sprečavanju nastanka otpada.

Potrebno je propisati poticaje za proizvođače višekratnih materijala za ponovnu uporabu te naknade za proizvođače jednokratnih materijala, kako bi se potaknula ponovna uporaba I smanjila količina otpada koja nastaje jednokratnim korištenjem materijala.

(4) Fond može sufinancirati gradnju postrojenja za recikliranje otpada radi postizanja visoko učinkovitog recikliranja.

Potrebno je proširiti ovaj stavak te u njega nadodati centar za ponovnu uporabu, postrojenje za sortiranje, kompostiranje te postrojenje za ekološki prihvatljivu obradu miješanog otpada (u industrijske sirovine) u JLS.

Poticajna naknada

Članak 96.

Potrebno je propisati da se JLS koje su ispunile ciljeve u gospodarenju otpadom oslobađaju plaćanja poticajne naknade za smanjenje količina miješanog komunalnog otpada, da se ne bi dogodio slučaj kao sa Prelogom koji je kažnjen a daleko je iznad ciljeva koje ima RH.

Povratna naknada

Članak 99.

(9) Vlada uredbom propisuje vrste proizvoda za koje se plaća povratna naknada, način izračuna iznosa plaćanja za povratnu naknade, iznos povratne naknade, te obvezu dostave podataka nužnih za sustav povratne naknade.

Potrebno je definirati da će Vlada u narednih godinu dana od donošenja Zakona analizirati i propisati proširenje sustava povratne naknade na još neke proizvode (primjerice boce od kozmetičkih preparata, ulja, octa, začina itd.), s obzirom da se pokazalo da je postojeći sustav rezultirao visokom stopom recikliranja proizvoda koji su uključeni u sustav povratne naknade.

Članak 103.

Planski dokumenti gospodarenja otpadom su: Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, Plan gospodarenja otpadom jedinice područne (regionalne) samouprave i Plan gospodarenja otpadom Grada Zagreba.

Neprihvatljivo je da se mijenja dosadašnji model da JLS više ne moraju donositi planove gospodarenja otpadom, s obzirom da lokalna komunalna poduzeća najbolje poznaju situaciju u JLS. Županijski planovi moraju biti usklađeni s planovima JLS.

Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske

Članak 104.

(4) Plan iz stavka 1. ovoga članka se objavljuje u Narodnim novinama i na javno dostupnim mrežnim stranicama Ministarstva.

Potrebno je propisati i obvezu javnog savjetovanja i uključivanja javnosti u kreiranje Plana.

Plan gospodarenja otpadom jedinice područne (regionalne) samouprave i Grada Zagreba **Članak 106.**

(3) Plan iz stavka 2. ovoga članka donosi predstavničko tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave i Grada Zagreba i o tome obavještava Ministarstvo.

(5) Plan gospodarenja otpadom jedinice područne (regionalne) samouprave i Grada Zagreba objavljuje se u službenom glasilu jedinice područne (regionalne) samouprave odnosno Grada Zagreba.

Potrebno je propisati i obvezu javnog savjetovanja i uključivanja javnosti u kreiranje Plana.

Članak 107.

(1) Sanaciju lokacije onečišćene otpadom utvrđenu Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske osigurava Republika Hrvatska.

Potrebno je definirati da RH osigurava sanaciju i drugih lokacija koje su značajno onečišćene otpadom i za koje ne postoje drugačiji uvjeti sanacije, a ne samo za lokacije koje su definirane Planom gospodarenja otpadom RH.

Članak 112.

(3) Ministar naredbom može zabraniti isporuku u Republiku Hrvatsku otpada namijenjenog uporabi spaljivanjem radi zaštite integrirane mreže za obradu miješanog komunalnog otpada, ako je izvjesno da bi se zbog takvih isporuka otpad koji nastaje u Republici Hrvatskoj morao zbrinuti na način koji nije usklađen s Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske.

Potrebno je definirati da je zabranjeno u RH uvoziti bilo kakvu vrstu komunalnog otpada namijenjenu uporabi spaljivanjem, s obzirom da RH nema adekvatne uvjete, a i bilo kakva vrsta spaljivanja ugrozila bi ciljeve koje RH mora ispuniti, a tiču se recikliranja i ponovne uporabe komunalnog otpada.

Nadležnost za obavljanje inspekcijskog nazora

Članak 132.

(5) Nadzor nad primjenom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona u dijelu koji se odnosi na javnu uslugu sakupljanja komunalnog otpada te na nepropisno skladištenje, ostavljanje, odbacivanje ili odlaganje otpada od strane fizičke osobe ili nepoznatih osoba protivno

ovom Zakonu provodi osoba koja obavlja poslove službe nadležne za komunalni red jedinice lokalne samouprave (u daljnjem tekstu: komunalni redar), ako ovim Zakonom nije određeno drugačije.

Potrebno je dodati i nepropisno spaljivanje otpada kako na javnim i privatnim parcelama na otvorenom/vani od strane fizičkih i pravnih osoba (manjih obrta) tako i u manjim ložištima (grijanje na otpad u stambenim objektima, loženje starog lakiranog namještaja, spaljivanje zauljenih krpa i ambalaže od strane automehaničara isl.).

Potrebno je povećati kapacitete inspekcija i komunalnog redarstva s obzirom da se pokazalo da su dosadašnji kapaciteti nedostatni. Također, potrebno je komunalnim redarima dati ovlasti in nad pravnim osobama, ne samo nad fizičkim, s obzirom na potkapacitiranost inspekcije i velik broj učestalih prekršaja. Komunalni redari se vrlo često susreću s nepropisnim postupanjem s otpadom od strane vlasnika manjih obrta te im u tom smislu treba dati ovlasti za postupanje i prema pravnim osobama vlasnicima manjih obrta (soboslikari, automehaničari i sl.).

Ovlasti inspektora u postupku inspeksijskog nadzora i predmet inspeksijskog nadzora

Članak 136.

(3) Ako fizička osoba počinitelj odbacivanja otpada na zahtjev komunalnog redara ne predoči na uvid osobni identifikacijski dokument radi provjere identiteta, komunalni redar je ovlašten zatražiti pružanje pomoći od djelatnika ministarstva nadležnog za unutarnje poslove radi utvrđivanja identiteta počinitelja odbacivanja otpada.

Potrebno je propisati više ovlasti redara nad prekršiteljima, prvenstveno mogućnost zadržavanja osoba koje odbiju dati dokumente do dolaska policijskih službenika. Također, komunalnim redarima olakšati pristup bazi podataka tako da mogu naplaćivati kazne bez da trebaju čekati djelatnike ministarstva da dođu utvrditi počinitelja. Dodatno, potrebno je dati ovlasti komunalnom redarstvu i inspekciji da kažnjavaju za nepropisno spaljivanje otpada od strane fizičkih osoba na otvorenom i zatvorenom.

Članak 138.

5) Komunalni redar postupa sukladno odredbama iz stavaka 1. do 4. ovoga članka kada u provedbi nadzora postupanja s otpadom utvrdi da je fizička osoba učinila povredu ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona.

Inspekcija zaštite okoliša je potkapacitirana te je u svrhu učinkovitijeg uklanjanja nepravilnosti određenim ovim Zakonom komunalnim redarima potrebno dati ovlasti postupanja i prema pravnim osobama, odnosno manjim obrtima (npr. automehaničari, soboslikari isl.).

Članak 141.

(2) Ako osoba koja je nepropisno uskladištila, ostavila, odbacila i/ili odložila otpad nepoznata, komunalni redar rješenjem naređuje uklanjanje otpada vlasniku nekretnine na kojoj je nepropisno uskladišten, ostavljen, odbačen i/ili odložen otpad ili posjedniku nekretnine ako vlasnik nekretnine nije poznat ili osobi koja sukladno posebnom propisu upravlja određenim područjem (dobrom), ako je otpad odložen na tom području (dobru) ili osobi koju je zatekao da odbacuje otpad izvan lokacije gospodarenja otpadom ili osobi za koju se može dokazati da je otpad odbacila izvan lokacije gospodarenja otpadom.

U velikom broju slučajeva nepropisnog odlaganja otpada na privatnim parcelama, vlasnici nisu ti koji su taj otpad odložili, te je kontraproduktivno izricanje mjere uklanjanja otpada vlasniku parcele za nešto što nije napravio. Stoga je, ukoliko se utvrdi da vlasnici nisu i počinitelji, potrebno dati više ovlasti komunalnim redarima kako bi se jasno utvrdio stvarni identitet počinitelja kojima bi se izrekle odgovarajuće mjere uklanjanja otpada te kako bi se sankcionirali na licu mjesta (npr. pristup bazi kako bi se preko registarskih oznaka utvrdio vlasnik vozila kojim je otpad odbačen i sl.).

(5) Istekom roka određenog rješenjem iz stavka 1. i 2. ovoga članka komunalni redar utvrđuje ispunjavanje obveze određene rješenjem. Ako komunalni redar utvrdi da obveza određena rješenjem iz stavka 1. ovoga članka nije izvršena, jedinica lokalne samouprave, odnosno Grad Zagreb dužan je osigurati uklanjanje tog otpada predajom ovlaštenoj osobi za gospodarenje tom vrstom otpada.

Kako bi se osiguralo da uklanjanje nepropisno odloženog otpada kojeg poznati počinitelj ne ukloni u propisanom roku, te uklanjanje koje obavljaju Grad Zagreb, odnosno jedinice lokalne samouprave, ne padne na teret jedinica lokalne samouprave, odnosno Grada Zagreba, potrebno je odrediti da se trošak zbrinjavanja otpada naplati poznatom počinitelju te u tom smislu Komunalnim redarima dati ovlasti kako bi se odgovarajuće primjenio čl. 142. Zakona o općem upravnom postupku koji glasi;

“1) Javnompravno tijelo koje provodi izvršenje prisilit će izvršenika na ispunjenje obveze iz rješenja novčanom kaznom, ako je izvršenik ne ispuni sam, ako izvršenje putem trećih osoba nije moguće ili je neprikladno za postizanje svrhe izvršenja.

(2) Novčana kazna kojom se fizička osoba prisiljava na izvršenje izriče se rješenjem u iznosu do dvije prosječne godišnje bruto plaće ostvarene u Republici Hrvatskoj u prethodnoj godini. Novčana kazna kojom se pravna osoba prisiljava na izvršenje izriče se rješenjem odgovornoj osobi te pravne osobe u iznosu do deset prosječnih godišnjih bruto plaća ostvarenih u Republici Hrvatskoj u prethodnoj godini. Žalba na rješenje o novčanoj kazni ne odgađa izvršenje rješenja.

(3) U slučaju daljnjeg neispunjavanja obveze, izreći će se druga, veća novčana kazna unutar utvrđenog raspona. Ako je potrebno, novčana kazna može se izreći i više puta.

(4) Novčane kazne izvršavaju se sukladno odredbama ovoga Zakona o izvršenju novčanih obveza.”

